

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 7 від 19.11.2020 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 20 листопада 2020 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 125 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

ЗМІСТ

ПУБЛІКАЦІЇ науково-педагогічних працівників.....	7
Васильєва М.П. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДУАЛЬНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ.....	7
Єсіна Н.О., Стрельнікова О.О. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ У ПРОФІЛАКТИЦІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	8
Зеленін Г.І. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ЯК УМОВА ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	11
Кабусь Н.Д. ПРОФЕСІЙНІ РИЗИКИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ.....	12
Костіна В.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ВРАЗЛИВИХ КОНТИНГЕНТІВ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	14
Макар Л.М. ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕРАКЦІЇ У ВИРШЕННІ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	15
Рассказова О.І., Кравченко А.В. РОЗВИТОК СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПРОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЯК ЧИННИК РОЗБУДОВИ СТАЛОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	17
Рижанова А.О. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	19
Романова І.А. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ПЕДАГОГІВ.....	21
Сайко Н.О. ОСНОВНІ НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	24
Шеплякова І.О. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО КОМПОНЕНТУ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	26
ПУБЛІКАЦІЇ здобувачів вищої освіти (частина перша).....	29
Авдашкова А.І. ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	29
Барбіна Ю.Ю. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	32

характеризується ґрунтовними знаннями щодо соціального виховання, особливостей формування соціальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку; вміння осмислити внутрішні потенціали до здійснення професійної діяльності; прагнення до самореалізації та саморозвитку; здійснення творчого підходу до вирішення професійних ситуацій мають 16,67% здобувачів освіти 42-СР групи, 4 курсу. Нестійкий рівень визначених показників, що свідчить про середній рівень готовності майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників мають 33,33%. Низький рівень готовності, що передбачає фрагментарні, помилкові знання щодо соціального виховання, особливостей формування соціальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку; відсутність прагнення до саморозвитку; невизначеність мотивів до навчання; відсутність інтересу до професійної діяльності мають 50% здобувачів освіти 42-СР групи, 4 курсу.

Висновки. Отже, проведення діагностування дало змогу виявити, що здобувачі освіти мають переважно середній рівень готовності до соціально-педагогічної з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти. Крім цього, є нагальна необхідність вдосконалення засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти, що потребує розроблення комплексу засобів з професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально педагогічної діяльності з соціального виховання дітей старшого дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія. Київ: Світлич, 2006. 306 с.
2. Васильєва М.П. Мотиваційно-ціннісний компонент професійної підготовки педагога. Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка. Х.: Стиль-Іздат, 2006. С. 47-56.
3. Гибсоп Дж.Л., Иванцевич Д.М., Доинелли Д.Х. Организации: поведение, структура, процессы. Москва: ИНФРА-М, 2000. С 274-275.
4. Грибанова О.Є. Дидактичний тест. Запоріжжя, 2019.: URL: <http://phd.znu.edu.ua> (дата звернення 05.11.2020).
5. Капська А.Й. Деякі особливості формування готовності до професійної діяльності. Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів; теорія, практика, програми. 1998. № 13. С. 5-12.
6. Комплекс психодіагностичних методик дослідження професіоналізму педагогічних працівників / за заг. ред. О. І. Бондарчука. Київ-Рівне, 2016. 24 с.
7. Методика. Діагностика вольового потенціалу особистості: URL: <https://jak.koshachek.com> (дата звернення 05.11.2020).
8. Методика. Діагностика спрямованості особистості: URL: <https://stud.com.ua> дата звернення (дата звернення 05.11.2020).
9. Методика. Ціннісні орієнтації: URL: <https://studfile.net> (дата звернення 05.11.2020).

Барбіна Ю.Ю.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

Анотація. У статті дано визначення поняттям «підлітковий вік», як перехідний період від дитинства до юності, «підлітки-правопорушники», як особи, що порушують моральні та юридичні норми суспільства; розкрито «соціальну профілактику правопорушень серед

підлітків», як комплекс заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних факторів у підлітковому середовищі; схарактеризовано рівні соціальної профілактики правопорушень серед підлітків: макрорівень, мікрорівень, індивідуальний рівень; дано авторське визначення поняття «готовність майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти»; виділено компоненти готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти: когнітивний, мотиваційно-особистісний та діяльнісний; розроблено та експериментально перевірено комплекс засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти, до складу якого входять лекційні, семінарські та виховні заняття, що сприяють засвоєнню здобувачами основних теоретичних положень та практичних умінь.

Ключові слова: підлітки, підлітки-правопорушники, соціальний педагог, соціально-педагогічна профілактика, професійна підготовка, професійна готовність, заклади загальної середньої освіти.

Barbina Yu.Yu. Preparation of Future Social Pedagogues for Prevention of Offenses among Adolescents in General Secondary Education Institutions

Annotation. In article definition is given to the concepts "teenage age" as a transition period from the childhood by youth, "teenage offenders" as the persons breaking moral and legal standards of society; it is opened "social prevention of offenses among teenagers" as a complex of the actions directed to prevention, restriction, localization of negative factors among teenagers; levels of social prevention of offenses among teenagers are characterized: macrolevel, microlevel, individual level; author's definition of the concept "readiness of future social teachers for prevention of offenses among a pidlitkiv a institutions of the general secondary education" is given; it is distinguished components of readiness of future social teachers for prevention of offenses from teenagers in institutions of the general secondary education: cognitive, motivational and personal and activity; the complex of means of training of future social teachers for prevention of offenses among teenagers in institutions of the general secondary education which part the lecture, seminar and educational occupations promoting assimilation by applicants of the basic theoretical provisions and practical abilities are is developed and experimentally checked.

Keywords: teenagers, teenage offenders, social teacher, social and pedagogical prevention, vocational training, professional readiness, institutions of the general secondary education.

Постановка проблеми. Останнім часом тема правопорушень серед підлітків привертає до себе особливу увагу, у зв'язку із зростанням злочинності, різними проявами агресивності, жорстокості у молодіжній субкультурі і родині. Напружена соціальна, економічна, політична обстановка, що склалася у даний час в нашій державі породжує підвищену тривожність, духовну спустошеність підлітків, що тягне за собою скоєння протиправних вчинків серед підростаючого покоління.

Одним із найактуальніших і соціально значущих завдань, що стоять перед нашим суспільством сьогодні, безумовно, є пошук шляхів зниження росту злочинів серед підлітків та підвищення ефективності їх профілактики.

При цьому, в основі соціальної профілактики правопорушень, повинен бути комплексний підхід. Він залежить, з одного боку від профілактичного впливу на об'єктів, а з іншого від професіоналізму суб'єктів впливу, зокрема соціальних педагогів, які мають значний ресурсний потенціал щодо ефективного вирішення означеної проблеми.

Тому в процесі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, які здатні попереджувати, виявляти та нейтралізувати асоціальні явища серед молоді, має бути забезпечена їхня готовність до роботи з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз наукових джерел засвідчив, що теоретико-методичні питання професійної підготовки соціальних педагогів висвітлено у наукових працях (О. Будника [1], М. Васильєвої [2], Л. Міщика [6], І. Романової [2]). Проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактичної роботи з різними соціальними суб'єктами частково розкрито в дослідженнях (Н. Головка [3], Г. Кашкарьова [5]); до профілактичної роботи з підлітками – правопорушниками – І. Зубрицького [4], Н. Мотунової [7]. Проте, недостатньо розробленими залишилися технологічні аспекти роботи соціального педагога з профілактики правопорушень серед підлітків в закладах загальної середньої освіти.

Метою статті є розробка та експериментальна перевірка комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив визначити «підлітковий вік» як перехідний період від дитинства до юності, в залежності від країни (регіону проживання) і культурно-національних особливостей, а також статі (від 11-12 до 14-15 років).[8, с. 175]

Багатьма науковцями (Н. Головка [3], І. Зубрицьким [4]) виявлено, що підлітки-правопорушники – це особи шкільного віку, що порушують моральні та юридичні норми, перебувають на шкільному обліку та в органах і службах у справах неповнолітніх.

Одним із ефективних напрямів соціальної роботи, від якого залежить подолання проблеми скоєння правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти є соціальна профілактика.

На основі аналізу наукових праць Н. Головка [3], Н. Мотунової [7] соціальну профілактику правопорушень серед підлітків визначено як комплекс економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних факторів, що зумовлюють відхилення у психологічному та соціальному розвитку підлітків, в їхній поведінці та організації життєдіяльності.

Соціальна профілактика правопорушень серед підлітків, здійснюється на таких рівнях: макрорівень (реалізується у вигляді комплексних профілактичних програм, кампаній у засобах масової інформації, масових заходів); мікрорівень (здійснюється у вигляді спеціальних програм, заходів та окремих дій у межах закладів, організацій та за місцем проживання); індивідуальний рівень (проводиться спеціалістами і волонтерами з окремими особами).

Аналіз теоретико-методичних питань підготовки соціальних педагогів у наукових працях І. Зубрицького[3], Г. Кашкарьова[5] дозволив сформулювати поняття *«професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з профілактики правопорушень серед підлітків»* як процес оволодіння здобувачами під час навчання у закладі вищої освіти теоретичним, практичним та діагностичним арсеналом засобів, методів та технологій соціально-педагогічної профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти, а також можливості застосовувати їх на практиці.

Результатом процесу підготовки майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності з профілактики правопорушень серед підлітків у закладі загальної середньої освіти визначено готовність здобувачів до здійснення такої роботи. Ми розглядаємо готовність майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків як сукупність теоретичних знань, практичних умінь та навичок, що сприяють ефективній реалізації поставлених професійних завдань та аналізу результатів діяльності.

Нами виділено наступні компоненти готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти: *когнітивний* (оволодіння теоретичними знаннями з профілактики правопорушень серед підлітків; освоєння психологічних, фізіологічних особливостей підлітків; вивчення методів та технологій профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої

освіти), *мотиваційно-особистісний* (формування у майбутніх соціальних педагогів мотивів до професійної діяльності з профілактики правопорушень серед підлітків та професійних цінностей, що забезпечують успішність діяльності майбутніх соціальних педагогів з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти) та *діяльнісний* (оволодіння вміннями і навичками застосовувати на практиці прийоми та методи роботи соціального педагога з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти).

Для підвищення рівня підготовки здобувачів нами було розроблено комплекс засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.

Експериментальна перевірка комплексу засобів з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти проводилось на трьох взаємопов'язаних етапах: 1) констатувальний; 2) формувальний; 3) контрольний.

На констатувальному етапі з метою визначення рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти нами було визначено критерії та показники: когнітивний (рівень теоретичних знань про соціальну профілактику, її етапи, особливості та технологію соціально-педагогічної роботи з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти); мотиваційно-особистісний (рівень сформованості пізнавальних та соціальних мотивів майбутньої роботи з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти); діяльнісний (рівень сформованості практичних умінь та навичок здійснення роботи з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти).

На другому формувальному етапі експериментальної роботи впроваджувався комплекс засобів з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої, який був заснований на лекційних заняттях «Технологія соціальної профілактики правопорушень», «Чинники протиправної поведінки особистості», семінарських заняттях «Етапи соціально-педагогічної профілактики правопорушень», «Форми і методи соціально-педагогічної профілактики правопорушень серед підлітків», соціально-виховних заходах «Використання інтелектуальних ігор як засобу профілактики правопорушень»; «Роль молодіжних організацій у формуванні відповідального ставлення підлітків до закону».

Третій контрольний етап експериментального дослідження передбачав повторне проведення діагностичних методик в експериментальній та контрольній групах з метою виявлення ефективності впровадження комплексу засобів з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти. Повторна діагностика показала, що впровадження комплексу засобів з підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти вплинуло на підвищення рівня готовності здобувачів – майбутніх соціальних педагогів до цієї діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, розроблений комплекс засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти є ефективним та може використовуватися у процесі професійної освіти майбутніх соціальних працівників і соціальних педагогів. Перспективним напрямом подальшої дослідницької діяльності є розробка навчально-методичного комплексу з профілактики правопорушень серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.

Список використаних джерел:

1. Будник О.Б. Підготовка майбутніх учителів до педагогічної діяльності в соціокультурному середовищі гірської початкової школи. Гірська школа Українських Карпат, 2013. № 8–9. С. 37–40.

2. Васильєва М.П., Романова І.А. Використання сучасних дидактичних методів у підготовці майбутніх соціальних працівників. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Том. 2. № 13. С. 187-190.
3. Головка Н.І. Соціальна профілактика правопорушень: навчальний посібник, 2017. Київ: «Видавничий дім «Персонал». 173 с.
4. Зубрицький І. Професійна підготовка соціального педагога до профілактичної роботи з неповнолітніми правопорушниками. *Молодь і ринок*, 2012. № 5(88). С.111-114.
5. Кашкар'єв Г. В. Проблема підготовки педагога до особистісно-орієнтованої профілактики правопорушень серед молоді і шляхи її вирішення. Бердянський державний педагогічний університет. 2010. Т.1. С.88-92. [http:// bdpu.org](http://bdpu.org)
6. Міщик Л. І. Особливості системного підходу в професійній діяльності соціальних працівників. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки, 2016. №133. С.150-154.
7. Мотунова Н.В. Сутність поняття профілактики правопорушень серед неповнолітніх. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2014. Вип. 31. С. 104-106.
8. Сойма Н.Д. Причини та наслідки формування дезадаптації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2015. Вип. 35. С.175-176.

Буйницька М.М.

аспірантка кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти
Української інженерно-педагогічної академії

ЗДАТНІСТЬ ДО САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Студентський вік, ураховуючи психо-фізіологічні особливості, характеризується психологами як вік найактивнішого розвитку людини. Саме в цей період людина має всі потенційні можливості для вдосконалення процесів сприйняття й усвідомлення інформації, розвитку мислення, пам'яті, вольових якостей. Проте ці процеси не відбуваються автоматично, а потребують докладання зусиль з боку самої особистості. Від того, якої уваги сама молода людина приділятиме цим процесам, залежатиме якість отриманих результатів. Через це науковці – представники педагогічної науки – велику увагу приділяють пошуку шляхів виховання особистості, здатної до активної, систематичної, цілеспрямованої роботи над собою. Але й сама така робота вимагає наукового підходу, підкорюється певним правилам організації і управління, має критерії оцінювання. Найчастіше її пов'язують з таким напрямом в управлінні людською діяльністю як самоменеджмент.

Науковці зазначають, що самоменеджмент – актуальний і перспективний напрям в науковому менеджменті, який виник завдяки потребам суспільства відповідно до об'єктивних умов (збільшення об'єму і потоку інформації, урізноманітнення джерел її передачі і використання) і покликаний підвищити ефективність діяльності людини, на основі досягнення її особистих і професійних цілей [2]. Головна мета самоменеджменту полягає в тому, щоб максимально використовувати власні можливості людського організму, усвідомлено управляти ходом свого життя (самовизначатися) й переборювати зовнішні обставини в особистому, суспільному, професійному житті. Кожній людині необхідно вміти перетворити ситуацію типової невпорядкованості дій, зумовлену зовнішніми обставинами, в ситуацію цілеспрямованих і здійснених завдань [1].

Для здобувача вищої освіти здатність до самоменеджменту в освітній діяльності є визначальною для ефективності його інтелектуальної діяльності під час професійної підготовки і виступає підґрунтям для подальшої професійної діяльності. Процес самоменеджменту здобувача вищої освіти передбачає самовизначення, самоорганізацію,